

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2019
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 692/2017
populárny názov	sloboda prejavu a ochrana osobnosti
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 10 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov či štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čakateľov na tieto funkcie, vecou verejnou je aj umenie vrátane novinárskych aktivít a šoubiznisu a všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Tieto verejné záležitosti môžu a majú byť verejne posudzované.
skutkový stav a základné fakty	Rozsudkom okresného súdu zo dňa 06. 05. 2011 rozhodol prvostupňový súd tak, že vyhovel žalobe o ochrane osobnosti žalobkyne a uložil sťažovateľke povinnosť uverejniť v denníku Košický Korzár ospravedlnenie za zverejnenie predmetných článkov a zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy. Rozsudkom krajského súdu zo dňa 14. 02. 2013 odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti... Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu sťažnosťou, o ktorej rozhodl ústavný súd pod sp. zn.: I. ÚS 433/2013 tak, že odmietol sťažnosť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Sťažovateľka podala voči predmetnému právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, pričom o tomto dovolaní najvyšší súd rozhodol uznesením zo dňa 31. 05. 2016, ktoré nám bolo doručené dňa 13. 06. 2016 tak, že dovolanie odmietol. Sťažovateľka namieta, že všeobecné súdy dostatočne nevzali pri rozhodovaní o veci náležitý zreteľ na ústavnoprávny aspekt tejto veci, t. j. na stret troch základných práv a to práva žalobkyne na ochranu osobnosti, právo vydavateľa na ochranu prejavu, ako aj právo občanov na obdržanie informácií týkajúcich sa verejného záujmu (o konaní verejných činiteľov regionálnej a komunálnej

	<p>politiky, či politiky ako takej), krjaský súd potvrdil uloženie povinnosti ospravedlniť sa, hoci denník uverejnil pravdivé informácie a rozhodnutie nesprávne odôvodnil a nezaoberal sa otázkou neodôvodnenej absencie obrany reagovať na uverejnenú kritiku, čo spolu s ďalšími formuláciami spôsobuje, že rozhodnutie je nepreskúmateľné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstatou sporu, ku ktorému sa v sťažovateľkinej veci ústavný súd musel vyjadriť, je konflikt medzi ústavou a dohovorom garantovanou slobodou prejavu sťažovateľky a právom na ochranu osobnosti navrhovateľky, ktoré je taktiež zaručené ústavou (najmä čl. 16 a čl. 19), ako aj dohovorom (čl. 8). Podstatou rozhodovania o väčšine obdobných právnych sporov je hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu cti, dôstojnosti či súkromia na jednej strane a slobodou prejavu a právom na informácie na strane druhej.</p> <p>Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti, jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. pokladajú sa za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, bod 49).</p> <p>V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitačné klauzuly v čl. 26 ods. 4 ústavy a v čl. 10 ods. 2 dohovoru explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia vždy zodpovedať demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj ochrana „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosť, že základné podmienky zásahu do slobody prejavu sťažovateľky boli v danom prípade splnené, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu sťažovateľky a ústavnými garanciami práva na súkromie žalobkyne. Na tento účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 107/2010), ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoriť“ (uverejnil informáciu).</p> <p>Z judikatúry ESLP jednoznačne vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie. Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho autority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie (porovnaj IV. ÚS 107/2010). Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd podotýka, že v predmetnej veci je sťažovateľka vydavateľkou denníka Košický Korzár, v ktorom boli inkriminované články uverejnené. Sťažovateľka je teda v danom prípade „nositeľkou“ slobody prejavu a šírenia</p>

informácií, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť.

Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať (**O KOM**). Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov.

V danom prípade inkriminovaná časť prvého článku (článku z 11. januára 2010, pri uprednostnení chronologického sledu dvoch inkriminovaných článkov, pozn.) obsahovala hodnotiace úsudky týkajúce sa postoja k určitej faktickej situácii – k schválenému rozpočtu samosprávy mestskej časti Košice-Nad Jazerom, ako aj k otázke koncoročnej odmeny, ktorú poslanci mestského zastupiteľstva schválili žalobykni vykonávajúcej v čase uverejnenia článku funkciu starostky uvedenej mestskej časti, ako aj zvyšovania plátov poslancov. Inkriminovaná časť druhého článku (t. j. článku z 19. januára 2010) sa týkala informácií o kúpe dvoch bytov starostky a problému prípadného nesúladu jej príjmov s ich nadobúdacou hodnotou, t. j. týkala sa osoby pôsobiacej v tom čase v riadiacom postavení v rámci štátno-zamestnaneckého pomeru, teda vo verejnej funkcii.

Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov či štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čakateľov na tieto funkcie, vecou verejnou je aj umenie vráťane novinárskych aktivít a šoubiznisu a všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Tieto verejné záležitosti môžu a majú byť verejne posudzované (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03). Z uvedeného teda vyplýva, že aj starostka ako osoba patriaca do kategórie osôb verejných, ktorá sa výrazne angažuje v záležitostiach verejných, môže byť objektom kritiky v súvislosti s výkonom svojho povolania, ktorej hranice akceptovateľnosti sú oveľa širšie ako u „bežných občanov“ (súkromných osôb); v danom prípade o to viac, že žalobkyňa bola kritizovaná za svoju činnosť v období, keď pôsobila v štátnozamestnaneckom pomere. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na právny názor ESLP vyslovený vo veci Thoma v. Luxembursko, podľa ktorého „Zamestnanci verejnej správy vykonávajúci svoju úradnú právomoc podliehajú ako politici, širšej akceptovateľnej miere kritiky ako súkromné osoby“.

V okolnostiach posudzovanej veci je potrebné tiež brať do úvahy, že inkriminované články priniesli v prvom rade jednak informácie a hodnotiace úsudky o starostke mestskej časti Košice-Nad Jazerom v súvislosti s jej riadiacou činnosťou, v druhom rade informácie o jej právnych úkonoch zdanlivo „súkromnej“ povahy (kúpa dvoch bytov), ktoré sa však u verejného funkcionára nepochybne môžu stať (sú) predmetom verejného záujmu. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že otázkou verejného záujmu je nesporne aj pôsobenie starostky ako verejnej funkcionárky a význam informovania o týchto otázkach sa podľa názoru ústavného súdu zásadným spôsobom zvyšuje vtedy, ak ide o rozhodovanie o veciach verejných a spoločných, ktoré sa týkajú verejných financií i rozdeľovania verejných prostriedkov (rozpočet, ale aj odmeny).

Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zamerával aj na obsah prejavu sťažovateľky, teda na to, **ČO** bolo obsahom dvoch inkriminovaných článkov, ktoré mali spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv žalobkyne. Obsahom tohto článku boli hodnotiace úsudky, ktoré sa zakladali na pravdivých informáciách o rokovaní a výsledkoch rokovania mestského zastupiteľstva (podľa sťažovateľky „oprávnená a primeraná kritika“). Základom druhého článku bola pravdivá a aktuálna informácia o nehnuteľnom majetku starostky – verejnej funkcionárky. Ústavný

súd poukazuje na to, že krajský súd (okresný súd) použil v odôvodnení problematický a nedostatočne preukázaný argument o cielenom nezverejnení úplnej informácie (neskôr v spojení, že neúplné informácie nepoživajú ochranu čl. 10 dohovoru): médiá nemusia zaručovať pravdivosť svojich správ a môžu prinášať tvrdenia a šíriť ich aj vtedy, ak sa nedajú súdne dokázať. Musia sa však pomocou prostriedkov, ktoré sú im dispozícii, a s primeranou starostlivosťou presvedčiť o pravde, pričom miera starostlivosti pri plnení tejto povinnosti je pre médiá prísnejšia ako pre súkromné osoby.

Užitočným kritériom pri posudzovaní zásahov do slobody prejavu je miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov (t. j. otázka, **KDE** bol inkriminovaný článok uverejnený). Sporný článok bol uverejnený v denníku Košický Korzár, ktorý má náklad viac ako desaťtisíc výtlačkov a regionálnu pôsobnosť (vychádza len v Košickom samosprávnom kraji). V danom prípade je však nutné vnímať kritérium miesta zaznenia sporných výrokov v spojení s kritériom ich autora. Ak je ich autorom novinár, tak jeho privilegované postavenie do určitej miery neutralizuje kritérium miesta ich zaznenia (IV. ÚS 139/2010).

Vo vzťahu k ďalšiemu kritériu, **KEDY** bol prvý inkriminovaný článok uverejnený, ústavný súd konštatoval, že to bolo 11. januára 2010 ako reakcia na aktuálny vývoj, resp. na zasadnutie zastupiteľstva mestskej časti Košice-Nad Jazerom z 18. decembra 2009 a ako komentár nadväzujúci na článok sťažovateľky uverejnený v Košickom Korzári z 28. decembra 2009 o schválení rozpočtu mestskej časti a o udeľovaní odmien starostke a o zvyšovaní plátov poslancom. Pokiaľ ide o druhý inkriminovaný článok sťažovateľky z 19. januára 2010,

ústavný súd zo spisu vzťahujúceho sa na namietané konanie zistil, že sťažovateľka uverejnila inkriminovaný článok po tom (13. januára 2010), keď ako redaktorka regionálneho denníka získala informácie od anonyma, ktorý upozornil redakciu na to, že starostka mala v uplynulom roku kúpiť byty a po komunikácii redaktory so žalobkyňou. V uvedenom prípade išlo v inkriminovaných článkoch o informovanie o otázkach verejného záujmu (rozpočet, odmeny, platy), o hodnotenie a glosovanie aktuálnych spoločenských otázok, o spoločenskú diskusiu s prvkami aktuálnej ritiky verejnej funkcionárky.

Z hľadiska kritéria, **AKO** bola informácia o žalobkyňi v inkriminovanom článku formulovaná, ústavný súd vzal do úvahy judikatúru ESLP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy. Sk v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takejto povahy z hľadiska slobody prejavu a s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé.

Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd formuloval svoj názor o tom, že „dominantným dôvodom zverejnenie informácie (dokonca v prípade oboch článkov, pozn.) bola nie snaha o poskytnutie objektívnej informácie verejnosti, ale skôr zámer poškodiť, difamovať osobu žalobkyne“ jednostranne, predčasne, unáhle, a nie v dôsledku vyvažovania základného práva na slobodu prejavu a práva na ochranu osobnosti. Týmto spôsobom a prístupom už nebolo dôsledne uprednostnené vyvažovanie (prístupenie k testu proporcionality) medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti, keďže sloboda prejavu – v prípade jej prvotného označenia ako hanlivej kritiky – ustupuje do úzadia a stráca význam vo vzťahu k ochrane cti. V rámci rozhodovacej činnosti krajského súdu (a predtým okresného súdu) boli prejavy sťažovateľky nesprávne a akoby už vopred klasifikované práve takým spôsobom. Oba všeobecné súdy pritom mali k vyvažovaniu pristúpiť najprv z pohľadu definovania „povolených“ hraníc slobody prejavu.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sa ústavnému súdu javí záver krajského

súdu o neprimeranom zásahu do práva na ochranu osobnosti prinajmenšom ako nedostatočne vyargumentovaný, teda taký, ktorý nie je výsledkom ústavne akceptovateľného vyvažovania ústavou a dohovorom garantovaného práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu (rovnako garantovanou tak ústavou, ako aj dohovorom) pri náležitom uplatnení príslušného testu proporcionality, a to najmä z dôvodu nesprávnej interpretácie faktov, ale tiež aplikácie pojmov (neúplná informácia – „právo slobody prejavu nezahŕňa rozširovanie neúplných informácií“ (s. 19 rozsudku krajského súdu) – bez vzťahu k štandardne používanému a vyhodnocovanému spojeniu „dostatočný faktický základ“), ktoré viedlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu, čo malo zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci.

Pri vyhodnocovaní spôsobu, AKO bola informácia formulovaná, ju krajský súd vyhodnotil aj ako difamujúcu s dlhotrvajúcimi následkami pre žalobkyňu, opierajúc sa pritom hlavne o svedecké výpovede, pri určitom minimálne „vonkajšom rozpore“ so skutočnosťou, ktorá nesignalizuje značné a vážne narušenie jej povesti v súvislosti s uverejnenými článkami, okrem iného aj preto, že je preukázateľným faktom, že žalobkyňa bola aj po uverejnení inkriminovaných článkov zvolená za starostku mestskej časti (v roku 2010 i následne v roku 2014). Aj z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažuje rozhodnutie krajského súdu v uvedenej časti za presvedčivé.

Z dôvodu, že dosiaľ uvádzané predbežné závery ústavného súdu postačujú na „sPOCHYBNENIE“ ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku krajského súdu, nebolo už potrebné sa bližšie zaoberať ďalšími tvrdeniami sťažovateľky.

Ústavný súd sumarizujúc svoje predbežné závery konštatoval, že v posudzovanej veci sťažovateľka, ktorá má ako vydavateľka denníka Košický Korzár pri ochrane slobody prejavu v zmysle judikatúry ESLP i ústavného súdu privilegované postavenie, uverejnila v tomto periodiku informácie o veciach verejného záujmu (hodnotiaca kritika verejnej funkcionárky v súvislosti so schváleným rozpočtom samosprávy, koncoročnými odmenami a zvyšovaním platov, ako aj kritika prístupu k sprostredkovaniu informácií o „súkromných“ aktivitách starostky), ktorých nepravdivosť, resp. nedostatočný skutkový, resp. informačný základ neboli v odôvodnení namietaného rozsudku krajského súdu presvedčivým, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom preukázané. Preto podľa názoru ústavného súdu za daných okolností nemožno z ústavného hľadiska akceptovať záver krajského súdu, že pri konflikte slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti bolo v danom prípade potrebné uprednostniť právo na ochranu osobnosti o to viac, že krajský súd v danom prípade uplatnil nesprávne východiská pri vyvažovaní inkriminovaných ráv. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo k nepripustnému zásahu do slobody prejavu sťažovateľky a do jej práva na slobodné rozširovanie informácií garantovaných prostredníctvom čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj rostromedníctvom čl. 10 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu sa tento záver krajského súdu javí ako nedostatočne vyargumentovaný (vecne nedostatočne podložený), z hľadiska spôsobu jeho vyvodenia, za prinajmenšom predčasný a z ústavného hľadiska neakceptovateľný. Potvrdzujúcim rozsudkom tak krajský súd podľa názoru ústavného súdu neprípustným spôsobom zasiahol do ústavou a dohovorom garantovanej slobody prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií aj v spojení s porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže práve na základe namietaného rozsudku krajského súdu nadobudol označený rozsudok okresného súdu právoplatnosť, t. j. právoplatnou sa stala i povinnosť sťažovateľky ospravedlniť sa žalobcovi za uverejnenie inkriminovaného článku a povinnosť zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy.

Pretože ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd namietaným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

	<p>ústavy, ktorý zároveň zrušil, otvára sa po vrátení veci na ďalšie konanie podľa názoru ústavného súdu priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou označeného základného práva hmotnej povahy. Ústavný súd preto sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, nevyhovel.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné práva sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu zo 14. februára 2013 porušené boli.</p> <p>Ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu, vrátil mu vec na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ESLP: Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, bod 49; Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok EStP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93; Thoma v. Luxembursko; Lingens v. Rakúsko, už spomínaný rozsudok, Feldek v. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2011; Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001;
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	ochrana osobnosti osoba-fyzická

spisová značka	II. ÚS 261/2018
populárny názov	nepriznanie náhrady trov konania
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Nevytvára však priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľie), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd uznesením zo 17. februára 2017 zastavil konanie, v ktorom sa sťažovateľka (žalobkyňa) domáhala určenia vlastníckeho práva k pozemku, keďže sťažovateľka vzala žalobu späť v celom rozsahu. Okresný súd zároveň priznal sťažovateľke náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaná podala proti uzneseniu okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania odvolanie. Krajský súd následne svojím napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľka namietala, že ak mal Krajský súd za to, že na vec sa má použiť ust. § 257 CSP, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, avšak nespochybniteľne bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce, bol v zmysle ust. § 382 CSP povinný vyzvať strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. K takémuto procesnému postupu Krajského súdu však nedošlo, čím mi všeobecný súd znemožnil, aby sťažovateľka uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.</p> <p>V preskúvanom prípade krajský súd využitím moderačného práva vyplývajúceho z § 257 CSP (v spojení s § 388 a § 396 ods. 2 CSP) napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov prvoinštančného konania, a zároveň rozhodol, že žiadnej zo strán nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.</p> <p>Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho «nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“, resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“, už nemá v CSP oporu. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby z neho bolo možné zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikácie § 257 CSP. Aj</p>

podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) musia byť výnimočnosť použitia ustanovenia § 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, nálezite odôvodnené.» (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha :C. H. Beck, 2016. s. 940 – 943).

Rovnako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že okrem toho, že formulácia výroku napadnutého uznesenia krajského súdu nemá oporu v Civilnom sporovom poriadku, napadnuté uznesenie krajského súdu nie je vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP presvedčivo odôvodnené a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť ním vydaného uznesenia. Krajský súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd sťažovateľku (ale ani žalovanú) k prípadnej aplikácii § 257 CSP explicitne nevyzval, a teda o podanom odvolaní rozhodol spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, pretože nevytvoril procesný priestor umožňujúci sťažovateľke (strane sporu) vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia.

Ústavný súd zároveň ako ústavne nesúladný vníma prístup krajského súdu k posudzovaniu podobných, skutkovo identických prípadov. Zo svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 569/2017) má ústavný súd vedomosť aj o existencii uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o priznaní náhrady trov konania žalobcovi v rozsahu 100 % a zároveň rozhodol o priznaní nároku žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania. Toto uznesenie bolo nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 569/2017 z 20. marca 2018 zrušené, no v komparácii s napadnutým uznesením krajského súdu ilustruje nesúrodé právne závery krajského súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06).

	<p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu z 25. januára 2018 porušené boli. Uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľke priznal náhradu trov.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trovy konania konanie-zastavenie

spisová značka	II. ÚS 536/2018
populárny názov	Trovy konania - nutná obhajoba
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Žiadosť o prepustenie z väzby je spravidla založená na tvrdení o neexistencii dôvodov na ďalšie trvanie väzby. Naproti tomu žiadosť o nahradenie väzby niektorou zo záruk priamo vychádza z toho, že dôvody väzby i naďalej trvajú, avšak vzhľadom na konkrétne okolnosti je možné väzbu nahradiť miernejšími prostriedkami. Oba typy žiadostí sú teda založené na výrazne odlišných skutkových a právnych dôvodoch. Z „obhajcovského“ hľadiska preto rozhodne nejde o jeden celok, a to aj napriek tomu, že sa oboma typmi žiadostí sleduje v konečnom dôsledku rovnaký účel. Možno dôjsť k právnomu záveru, že sťažovateľovi v okolnostiach veci patrila odmena a náhrada hotových výdavkov za obe podané žiadosti.
skutkový stav a základné fakty	<p>Zo sťažnosti vyplýva, že opatrením okresného súdu bol sťažovateľ ustanovený za obhajcu obvinenému stíhanému pre zločin sprenevery a pokračovací prečin podvodu. Z dôvodu ukončenia povinnej obhajoby v tejto trestnej veci si sťažovateľ vyúčtovaním trov obhajoby uplatnil odmenu vo výške 11 326,16 €. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu sp. bola sťažovateľovi priznaná odmena vo výške 2 471,19 €.</p> <p>Uznesením sudcu okresného súdu bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu zamietnutá. Podľa presvedčenia sťažovateľa uznesením sudcu okresného súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.</p>
z odôvodnenia	<p>K namietanému nepriznaniu osobitnej odmeny za spísanie žiadosti o prepustenie z väzby, ako aj za spísanie žiadosti o nahradenie väzby prijatím sľubu obvineného</p> <p>Sťažovateľ uvádza, že mu nebola priznaná odmena a režijný paušál za úkon spočívajúci v žiadosti o prepustenie z väzby z 31. júla 2017. Ústavný súd pritom už konštatoval, že právny poriadok pozná ako samostatný inštitút žiadosť o prepustenie na slobodu, pričom súčasne existujú v Trestnom poriadku aj</p>

prostriedky, ktorými možno väzbu nahradiť. Medzi takéto prostriedky patrí aj písomný sľub. V týchto prípadoch obvinený vôbec nemusí spochybňovať existenciu dôvodov väzby, pretože tvrdí, že účel jeho väzby možno dosiahnuť aj miernejšími prostriedkami (sp. zn. I. ÚS 364/08 z 29. januára 2009). Okresný súd v uznesení č z 13. apríla 2018 v tejto súvislosti uvádza, že žiadosť o prepustenie z väzby a ponuka náhrady väzby tvoria jeden celok, o ktorom súd rozhodne komplexne, a preto obhajcoví patrí odmena a náhrada hotových výdavkov iba za jeden úkon právnej služby. Podľa § 72 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu za dostatočný a prijme ho. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že právny poriadok Slovenskej republiky pozná ako samostatný inštitút žiadosť o prepustenie na slobodu, ktorou sa obvinený môže domáhať prepustenia na slobodu, argumentujúc neexistenciou väzobných dôvodov, a súčasne popri tomto inštitúte v Trestnom poriadku existujú prostriedky, ktorými možno väzbu nahradiť. Medzi uvedené prostriedky patrí aj peňažná záruka (§ 81 Trestného poriadku) a dohľad probačného a mediálneho úradníka nad obvineným [§ 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. V týchto prípadoch obvinený vôbec nemusí spochybňovať existenciu dôvodov väzby, ale tvrdí, že účel jeho väzby je možné dosiahnuť aj miernejšími prostriedkami, napr. zárukou záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby, písomným sľubom, dohľadom probačného a mediálneho úradníka alebo peňažnou zárukou (I. ÚS 364/08). Zo skutkového hľadiska je nesporné, že sťažovateľ ako obhajca 31. júla 2017 vypracoval jednak žiadosť o prepustenie z väzby, ale tiež žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom. Rovnako je nesporné, že v rámci zákonného postupu bolo povinnosťou okresného súdu o oboch týchto žiadostiach rozhodovať súčasne a uno actu. Správne sa preto uvádza v uznesení okresného súdu, že žiadosť o prepustenie z väzby a ponuka náhrady väzby tvoria jeden celok, o ktorom súd rozhodne komplexne. Na rozdiel od „sudcovského“ pohľadu na vec z „obhajcovského“ hľadiska spôsob argumentácie v oboch týchto žiadostiach musí byť z povahy veci nevyhnutne výrazne odlišný, a to aj napriek tomu, že obe žiadosti sledujú v konečnom dôsledku rovnaký cieľ (prepustenie obvineného z väzby). Žiadosť o prepustenie z väzby je spravidla založená na tvrdení o neexistencii dôvodov na ďalšie trvanie väzby. Naproti tomu žiadosť o nahradenie väzby niektorou zo záruk priamo vychádza z toho, že dôvody väzby i naďalej trvajú, avšak vzhľadom na konkrétne okolnosti je možné väzbu nahradiť miernejšími prostriedkami. Oba typy žiadostí sú teda založené na výrazne odlišných skutkových a právnych dôvodoch. Z „obhajcovského“ hľadiska preto rozhodne nejde o jeden celok, a to aj napriek tomu, že sa oboma typmi žiadostí sleduje v konečnom dôsledku rovnaký účel. Možno dôjsť k právnomu záveru, že sťažovateľovi patrila odmena a náhrada hotových výdavkov za obe podané žiadosti.

K namietanému nezvýšeniu tarifnej odmeny z dôvodu spojenia viacerých trestných vecí obvineného na spoločné konanie

Sťažovateľ poukazuje na § 18 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého podľa jeho názoru nevyplýva, že by išlo o spojenie viacerých trestných vecí vyplývajúce zo zákona. To vylučuje možnosť aplikácie § 13 ods. 4 vyhlášky, pretože správne sa malo postupovať podľa § 13 ods. 3 vyhlášky.

Okresný súd, naopak, tvrdí, že išlo o spojenie vecí zo zákona postupom podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku, a preto bolo namieste aplikovať § 13 ods. 4

vyhlášky. Podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu vecí v primeranej lehote. Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty vecí s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach. Podľa § 13 ods. 4 vyhlášky ustanovenie odseku 3 sa nepoužije, ak spojenie vecí na spoločné prejednanie vyplýva zo zákona. V takej veci sa určí výška tarifnej odmeny podľa veci, ktorej hodnota je najvyššia. Z citovaného ustanovenia § 18 ods. 1 Trestného poriadku je zjavné, že o tom, či sa o všetkých trestných činoch toho istého obvineného vykoná spoločné konanie, rozhoduje orgán činný v trestnom konaní, resp. súd, ktoré zvažujú, či spoločné konanie nebude brániť ukončeniu vecí v primeranej lehote. Nejde teda o také spojenie vecí na spoločné prejednanie, ktoré by povinne (obligatórne) vyplývalo zo zákona, teda tak, ako to má na mysli § 13 ods. 4 vyhlášky. Podľa názoru ústavného súdu pri správnom výklade § 13 ods. 4 vyhlášky treba brať do úvahy, že toto ustanovenie sa vzťahuje tak na spojenie vecí na spoločné prejednanie podľa Trestného poriadku, ako aj podľa civilných procesných predpisov. V civilnom procesnom práve existuje viacero typov konaní, ktoré sú zo zákona (ex lege) spojené (napr. konanie o rozvode manželstva s konaním o úprave práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva pre čas po rozvode manželstva, konanie o určení otcovstva s konaním o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu, otcovstvo ktorého sa určuje, atď.). Naproti tomu z § 18 Trestného poriadku takéto povinné (zákonom nariadené) prípady spojenia vecí nevyplývajú. Vzhľadom na uvedené nemožno akceptovať právny záver okresného súdu, podľa ktorého išlo o spojenie viacerých trestných vecí na spoločné prejednanie, ktoré vyplýva zo zákona (§ 13 ods. 4 vyhlášky).

Okresný súd v uznesení konštatuje, že prokurátor podal obžalobu jednak pre zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3, ďalej pre pokračovací zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 a napokon pre pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Podľa názoru ústavného súdu v prípade pokračovacieho trestného činu (skladajúceho sa z viacerých dielčích skutkov) ide o jeden skutok, o ktorom z povahy vecí vyplýva, že sa o ňom má konať v rámci jedného konania. To však nemožno považovať za spojenie viacerých trestných vecí na spoločné prejednanie (ide o jednu trestnú vec). Naproti tomu spoločné prejednanie pokračovacieho zločinu sprenevery, pokračovacieho prečinu podvodu a zločinu sprenevery je spojením viacerých trestných vecí na spoločné prejednanie. Vzhľadom na dosiaľ uvedené sťažovateľovi patrila odmena zvýšená v zmysle § 13 ods. 3 vyhlášky.

K namietanému nepriznaniu odmeny za účasť obhajoby pri „odpečatení igelitových vreciek“

Sťažovateľ tvrdí, že neobstojí právny názor okresného súdu, podľa ktorého k žiadnemu úkonu právnej služby v danej súvislosti nedošlo. Okresný súd tento vyšetrovací úkon bagatelizuje už aj tým, že ho označuje ako „odpečatovanie igelitových vreciek a mechanické spisovanie zoznamu vydaných vecí“. Neakceptovateľné je aj tvrdenie, že sťažovateľ ako obhajca neposkytol pri týchto úkonoch žiadnu právnu službu, pretože sa k ničomu nevyjadroval a nič nenavrhol, pričom jeho úloha mala byť iba kontrolná. V skutočnosti išlo o úkony vykonané vyšetrovateľom, ktorých sa obhajca zúčastnil. Podávanie prípadných návrhov je právom, nie teda povinnosťou obhajcu. Sťažovateľ bol na tento úkon predvolaný, a preto sa ho aj zúčastnil. Prihliadol pritom aj na pokyn klienta, ktorý na jeho účasti trval. Okresný súd zdôrazňuje, že podľa obsahu vyšetrovacieho spisu na 177 stranách je zadokumentovaný „Zoznam vydaných vecí“, ako aj to, že 19. októbra 2016 bolo za účasti advokátskej koncipientky sťažovateľa začaté s odpečatovaním igelitových vreciek a tento proces bol ukončený 9. februára 2017. Požiadavku obvineného, aby sa sťažovateľ tohto úkonu zúčastnil, nemožno zahrnúť objektívne a spravodlivo do práva na obhajobu vo veci, predmetom ktorej je „iba“ sedem konkrétnych motorových

	<p>vozidiel. Prítomnosť obhajoby na tomto úkone nezodpovedá zákonnej požiadavke, aby advokát postupoval s odbornou starostlivosťou, konal čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dbal na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných služieb.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu pri posúdení tejto časti sťažnosti je podstatné správne zodpovedať otázku, či prítomnosť obhajoby na uvedenom úkone bolo možné zahrnúť objektívne a spravodlivo do práva obvineného na obhajobu v danej veci. Medzi účastníkmi konania je nesporné, že išlo o vyšetrovací úkon v rámci prípravného konania, o ktorom vyšetrovateľ považoval za potrebné obvineného, resp. sťažovateľa ako jeho obhajcu informovať, a to pre ten účel, aby sa sťažovateľ mal možnosť tohto vyšetrovacieho úkonu zúčastniť. Sťažovateľ sa rozhodol po konzultácii s obvineným (ktorý na jeho účasti pri úkone trval) prostredníctvom advokátskej koncipientky zúčastniť sa vyšetrovacieho úkonu.</p> <p>Ústavný súd vychádza z toho, že spisovanie zoznamu vydaných vecí má z hľadiska obhajoby obvineného predovšetkým kontrolný význam, ktorým sa má zabezpečiť, aby všetky skutočne vydané veci boli do zoznamu pojaté a boli v ňom správne a výstižne pomenované (označené) tak, aby neboli pochybnosti o tom, aké veci boli vydané, a aby nebola možná ich prípadná zámena. Nesprávnosť, resp. nepresnosť či neúplnosť takéhoto zoznamu môže mať právne dôsledky napríklad v prípadoch, keď dôjde napokon k vráteniu vydaných vecí. Nemožno preto akceptovať ťažiskový právny názor okresného súdu, podľa ktorého tento úkon nebolo možné zahrnúť objektívne a spravodlivo do práva obvineného na obhajobu v danej veci. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, možno konštatovať, že priznaním neúplnej odmeny a náhrady hotových výdavkov sťažovateľovi došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod I výroku nálezu).</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného rozhodol:</p> <p>Okresný súd uznesením z 13. apríla 2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uznesenie Okresného súdu Košice z 13. apríla 2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznáva úhradu trov právneho zastúpenia.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>obhajoba, obhajca-nutná obhajoba trovy konania</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

